

Edyta Sygut

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
e-mail: edyta.sygut@ue.katowice.pl

ZNACZENIE SKŁADÓW PODATKOWYCH W PROCEDURZE ZAWIESZENIA POBORU AKCYZY

SIGNIFICANCE OF TAX WAREHOUSES IN THE EXCISE DUTY SUSPENSION PROCEDURE

DOI: 10.15611/pn.2018.528.21

JEL Classification: H20, H21

Streszczenie: Procedura zawieszenia poboru akcyzy jest fundamentalnym rozwiązaniem na gruncie podatku akcyzowego, które umożliwia realizację zasady jednokrotności opodatkowania. Istotą procedury zawieszenia poboru akcyzy jest możliwość przeniesienia zapłaty akcyzy do momentu wydania wyrobu akcyzowego do konsumpcji. Prawo stosowania tej procedury mają wyłącznie podmioty, które uzyskają po spełnieniu stosownych wymagań określony status, w tym składu podatkowego. Celem artykułu jest prezentacja instytucji składu podatkowego oraz ocena jej znaczenia w kontekście funkcjonowania procedury zawieszenia poboru akcyzy. Zagadnienie przedstawiono w aspekcie teoretycznym na podstawie unijnych i krajowych aktów prawnych oraz studiów literaturowych, a także w aspekcie praktycznym poprzez dokonanie analizy funkcjonowania składów podatkowych w Polsce w 2018 roku.

Słowa kluczowe: podatek akcyzowy, skład podatkowy, procedura zawieszenia poboru akcyzy.

Summary: Excise duty suspension procedure is the fundamental solution with respect to excise duty that enables the implementation of the single tax principle. The essence of excise duty suspension procedure is to enable the deferment of payment of excise duty until the release of particular excise goods for consumption. The right to apply this procedure shall be applicable only for the entities that will obtain a particular status, including the status of tax warehouse, upon meeting relevant requirements. The purpose of the article is to present tax warehouse and evaluate its significance in the context of the functioning of excise duty suspension procedure. The theoretical aspect of the problem was presented on the basis of EU and domestic legal acts, as well as literature studies, whereas the practical aspect was presented by performing the analysis of the functioning of tax warehouses in Poland in 2018.

Keywords: excise duty, tax warehouse, excise duty suspension procedure.

1. Wstęp

Akcyza jest podatkiem pośrednim, co oznacza, że jej ciężar ekonomiczny ponosi ostateczny konsument opodatkowanego wyrobu. Co więcej, jest podatkiem pobieranym tylko w jednej fazie obrotu, z reguły ostatniej. Wyroby objęte akcyzą stanowią przedmiot międzynarodowej wymiany gospodarczej, w związku z tym niezbędne jest precyzyjne określenie miejsca poboru tego podatku. Stanowi to jedną z przesłanek harmonizacji podatku akcyzowego w Unii Europejskiej. Zgodnie z artykułem 7 ust. 1 Dyrektywy 2008/118/WE podatek akcyzowy staje się wymagalny w państwie członkowskim dopuszczenia do konsumpcji. Aby zasada ta mogła być skutecznie realizowana, a cele budżetowe poszczególnych państw pozostały niezagrożone, sformułowano szczególne zasady opodatkowania obrotu niektórymi kategoriami wyrobów akcyzowych. Wprowadzono dwie zasadnicze procedury: obrotu wyrobami akcyzowymi przy zawieszonym akcyzie oraz przemieszczania wyrobów akcyzowych z zapłaconą akcyzą.

Na uwagę zasługuje pierwsze rozwiązanie, które w przepisach określane jest jako procedura zawieszenia poboru akcyzy. Jej celem jest możliwość monitorowania przemieszczania wyrobów akcyzowych na terenie Unii Europejskiej. Prawo stosowania tej procedury mają wyłącznie podmioty, które po spełnieniu stosownych wymagań uzyskają określony status, w tym składu podatkowego. Celem artykułu jest prezentacja instytucji składu podatkowego oraz ocena jej znaczenia w kontekście funkcjonowania procedury zawieszenia poboru akcyzy. Zagadnienie zostanie przedstawione w aspekcie teoretycznym na podstawie unijnych i krajowych aktów prawnych oraz studiów literaturowych, a także w aspekcie praktycznym poprzez dokonanie analizy funkcjonowania składów podatkowych w Polsce w 2018 roku.

2. Procedura zawieszenia poboru akcyzy

Procedura zawieszenia poboru akcyzy jest jedną z fundamentalnych instytucji mających wpływ na opodatkowanie akcyzą [Janczukowicz, Kieszkowski 2015, s. 419]. Rozwiązanie to jest charakterystyczne dla podatku akcyzowego, bowiem procedura ta nie ma swojego odpowiednika w zakresie żadnego innego podatku.

Artykuł 4 Dyrektywy 2008/118/WE wskazuje, że procedura zawieszenia poboru akcyzy oznacza procedurę podatkową stosowaną w odniesieniu do produkcji, przetwarzania, przechowywania lub przemieszczania wyrobów akcyzowych nieobjętych zawieszającą procedurą celną, przy zawieszonym poborze akcyzy. Regulacja ta została zaimplementowana do krajowego porządku prawnego. Warto zauważyć, że definicja zawarta w Ustawie z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym jest zdecydowanie bardziej rozbudowana. W art. 2 ust. 1 pkt 12 Ustawy o podatku akcyzowym polski prawodawca wskazuje, że procedurą zawieszenia poboru akcyzy jest procedura stosowana podczas produkcji, magazynowania, przeładowywania i przemieszczania wyrobów akcyzowych, w trakcie której, gdy są spełnione warunki

ki określone w przepisach, z obowiązku podatkowego nie powstaje zobowiązanie podatkowe. W praktyce oznacza to możliwość odroczenia konieczności zapłaty podatku akcyzowego od dokonywania pewnych czynności, których przedmiotem są określone wyroby akcyzowe [Litwińczuk (red.) 2017, s. 877-878]. Instytucja procedury zawieszenia poboru pozwala podatnikowi na dokonywanie czynności opodatkowanych podatkiem akcyzowym bez konieczności jego zapłaty.

Jednocześnie procedura zawieszenia poboru akcyzy umożliwia kontrolę fiskalną, bowiem tak długo jak wyroby akcyzowe podlegają tej procedurze, podlegają nadzorowi skarbowemu [Jatzke 2012, s. 4]. Ewidencja wszystkich wyrobów akcyzowych przemieszczanych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy prowadzona jest w systemie teleinformatycznym. Parlament Europejski i Rada Decyzją nr 1152/2003/WE z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie komputeryzacji przepływu wyrobów objętych podatkiem akcyzowym i nadzoru nad nimi ustalił powstanie skomputeryzowanego systemu monitorowania przepływu wyrobów objętych podatkiem akcyzowym, który umożliwia państwom członkowskim uzyskiwanie w czasie rzeczywistym informacji dotyczących tych przepływów i jednocześnie pozwalającym na przeprowadzenie kontroli. W Rozporządzeniu Komisji nr 684/2009 zawarto szczegółowe zasady dotyczące funkcjonowania Systemu Przemieszczania Wyrobów Akcyzowych (EMCS – Excise Movement and Control System). Zasady te dotyczą głównie struktury i treści komunikatów elektronicznych wymienianych za pośrednictwem systemu komputerowego oraz procedur stosowanych przy wymianie tych komunikatów. Określenie poszczególnych elementów jest szczególnie istotne, bowiem system składa się z oddzielnych systemów krajowych, które współpracują ze sobą [Zimny (red.) 2017, s. 480]. System EMCS działa od 1 stycznia 2011 r. i zapewnia możliwość monitorowania przemieszczania wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy, w ramach której wyroby akcyzowe mogą być produkowane, przechowywane i przenoszone w obrębie UE.

Procedurą zawieszenia poboru akcyzy objęty został obrót tylko niektórymi wyrobami akcyzowymi. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że kryterium wyboru wyrobów objętych procedurą zawieszenia poboru akcyzy stanowiło wskazanie wyrobów, w stosunku do których istnieje uzasadniona potrzeba kontroli legalności ich obrotu, by uniknąć oszustw podatkowych lub innych nadużyć [Janczukowicz, Kieszowski 2015, s. 421]. Zakres wyrobów, do których stosuje się procedurę zawieszenia poboru akcyzy, został określony w dyrektywach regulujących opodatkowanie poszczególnych grup wyrobów akcyzowych. Natomiast na szczeblu krajowym katalog wyrobów został wskazany w załączniku 2 do ustawy o podatku akcyzowym. Zaliczane są do nich głównie: wyroby energetyczne (napędowe, opałowe), napoje alkoholowe (alkohol etylowy, piwo, wino, napoje fermentowane, wyroby pośrednie), wyroby tytoniowe (papierosy, tytoń do palenia, cygara i cygaretki) i płyn do papierosów elektronicznych oraz wyroby nowatorskie.

Ponadto ustawodawca krajowy wskazuje, że procedura zawieszenia poboru akcyzy może być stosowana na terytorium kraju również w odniesieniu do innych

wyrobów niż wymienione w przepisach unijnych. Przykładem rozszerzenia zakresu stosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy na terytorium Polski są wyroby smarowe.

W celu wyeliminowania jakichkolwiek wątpliwości w art. 40 ust. 7 Ustawy o podatku akcyzowym ustawodawca wskazał wprost, że procedura zawieszenia poboru akcyzy nie ma zastosowania w przypadku energii elektrycznej, wyrobów gazowych, wyrobów węglowych oraz suszu tytoniowego. Brak możliwości i uzasadnienia stosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy w odniesieniu do tych wyrobów wynika z faktu, że w stosunku do tych wyrobów w inny sposób został określony moment powstania obowiązku zapłaty akcyzy [Parulski 2016, s. 594].

Zauważyć należy, że katalog wyrobów objętych procedurą zawieszenia poboru akcyzy zawiera wyroby, których nadmierna konsumpcja nie jest pożądana społecznie. Ponadto wyroby te charakteryzują się wysoką wydajnością fiskalną wynikającą z niskiego jednostkowego kosztu wytworzenia, który umożliwia wkomponowanie w cenę relatywnie wysokiego podatku bez istotnych konsekwencji po stronie popytu oraz masowej konsumpcji tych wyrobów [Famulska 2007, s. 16]. W celu zagwarantowania bezpieczeństwa wpływów budżetowych z tytułu podatku akcyzowego produkcja i obrót wyrobami akcyzowymi objętymi procedurą zawieszenia poboru akcyzy podlegają kontroli organów skarbowych. Skuteczne monitorowanie produkcji i obrotu wyrobów akcyzowych możliwe jest dzięki ograniczeniu zakresu podmiotowego procedury zawieszania poboru akcyzy. Procedura zawieszenia poboru akcyzy może być zatem stosowana wyłącznie przez podmioty prowadzące skład podatkowy, podmioty będące zarejestrowanym odbiorcą lub podmioty będące zarejestrowanym wysyłającym. Przedmiotem dalszych rozważań uczyniono instytucję składu podatkowego.

3. Instytucja składu podatkowego

Instytucja składu podatkowego stanowi element pewnej procedury mającej umocowanie prawne [Lasiński-Sulecki (red.) 2014, s. 70]. Instytucja składu podatkowego ma kluczowe znaczenie w procedurze zawieszenia poboru akcyzy [Brzeziński, Kalinowski (red.) 2017, s. 197]. Legalna definicja składu podatkowego została zawarta w art. 2 ust. pkt 10. Zgodnie z nią skład podatkowy to miejsce, w którym określone wyroby akcyzowe są: produkowane, magazynowane, przeładowywane lub do którego wyroby te są wprowadzane lub z którego są wyprowadzane – z zastosowaniem procedury zawieszenia poboru akcyzy; w przypadku składu podatkowego znajdującego się na terytorium kraju miejsce to jest określone w zezwoleniu wydanym przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego. Regulacja ta stanowi transpozycję definicji składu podatkowego z artykułu 4 Dyrektywy 2008/118/WE. Definicje te podkreślają znaczenie składu podatkowego w procedurze zawieszenia akcyzy, wskazując, że kontrola fiskalna obrotu wyrobami akcyzowymi uzasadniona jest potrzebą zagwarantowania bezpiecznego poziomu dochodów budżetowych. Kontrola

ta ma szczególne znaczenie w procedurze zawieszania poboru akcyzy, czyli procedurze uprawniającej podmioty gospodarcze do odroczenia w czasie zapłaty podatku. Instytucja składu podatkowego ułatwia prowadzenie tej kontroli. Skład podatkowy jest bowiem miejscem o pewnym statusie wynikającym z indywidualnych aktów prawa administracyjnego [Zimny (red.) 2017, s. 484]. Prawo prowadzenia działalności gospodarczej w ramach składu podatkowego wynika z zezwolenia wydanego przez organy skarbowe.

Jednym z podstawowych warunków uzyskania statusu składu podatkowego i, co się z tym wiąże, prawa do stosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy jest obowiązek złożenia zabezpieczenia akcyzowego. Środki te zapewniają pokrycie mogącego powstać w przyszłości zobowiązania podatkowego. Zabezpieczenie może być złożone na czas oznaczony lub nieoznaczony, gwarantując pokrycie jednego lub większej liczby zobowiązań podatkowych.

W składach podatkowych może być dokonywana produkcja lub magazynowanie wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy. Na każdą z tych czynności podmioty gospodarcze uzyskują osobne zezwolenie, zatem wyróżnia się sklady podatkowe produkcyjne i magazynowe. Podmioty ubiegające się o zezwolenie na prowadzenie w składzie podatkowym działalności polegającej wyłącznie na magazynowaniu bądź przeladowywaniu wyrobów akcyzowych wyprodukowanych w innym składzie podatkowym, zgodnie z art. 48 ust. 3 Ustawy o podatku akcyzowym, muszą spełnić dodatkowy warunek. Warunek ten dotyczy minimalnej wartości akcyzy, która byłaby należna od wyrobów w danym roku kalendarzowym, gdyby nie zostały one objęte procedurą zawieszenia poboru akcyzy w składzie podatkowym, w którym prowadzona jest działalność na podstawie danego zezwolenia (limit wartościowy) lub minimalnej pojemności magazynowej (limit pojemnościowy) danego składu podatkowego. Warunek dodatkowy został zróżnicowany w zależności od rodzaju wyrobów akcyzowych, które będą magazynowane lub przeladowywane w składzie podatkowym (tab. 1).

Tabela 1. Minimalne limity uprawniające do uzyskania zezwolenia na prowadzenie magazynowego składu podatkowego

Rodzaj limitu	Wyrób akcyzowy	Wielkość limitu
1	2	3
Limit wartościowy	wyroby tytoniowe	222 mln zł
	płyn do papierosów elektronicznych	7 mln zł
	wyroby nowatorskie	1,8 mln zł
	alkohol etylowy	23 mln zł
	wina i napoje fermentowane	3 mln zł
	wyroby pośrednie	5 mln zł
	piwa	8 mln zł
	oleje smarowe	600 tys. zł

1	2	3
Limit pojemności magazynowej	wyroby energetyczne z wyłączeniem: <ul style="list-style-type: none"> • gazu • benzyn lotniczych • olejów smarowych 	2500 m ³ 250 m ³ 400 m ³ –

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Ustawa z dnia 6 grudnia 2008].

Istotny z perspektywy monitorowania obrotu gospodarczego wyrobami akcyzowymi w procedurze zawieszenia poboru akcyzy jest również obowiązek podmiotu prowadzącego skład podatkowy składania miesięcznych informacji o wyrobach akcyzowych znajdujących się w składzie podatkowym. Ewidencja ta powinna mieć charakter ilościowy lub ilościowo-wartościowy w zakresie danych dotyczących wyrobów akcyzowych objętych procedurą zawieszenia poboru akcyzy, wyrobów akcyzowych z zapłaconą akcyzą oraz wyrobów akcyzowych wyprodukowanych w składzie podatkowym. Ewidencja wyrobów akcyzowych powinna być prowadzona w sposób ciągły, umożliwiający identyfikację przeprowadzonych operacji gospodarczych oraz stwierdzenie stanu zapasów tych wyrobów [www2].

4. Składy podatkowe w Polsce

W marcu 2018 roku uprawnione do stosowania procedury zawieszono poboru akcyzy w Polsce były 924 składy podatkowe. Odnosząc tę liczbę do liczby przedsiębiorstw niefinansowych ogółem w Polsce, tj. 2013 tys.¹, stwierdzić należy, że niewielka grupa podmiotów gospodarczych ma możliwość przeniesienia momentu zapłaty akcyzy, będącego istotą procedury zawieszenia poboru akcyzy. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest po pierwsze selektywność podatku akcyzowego i objęcie procedurą zawieszenia poboru akcyzy przez ustawodawcę tylko wybranych wyrobów akcyzowych, wskutek czego nieliczna grupa podmiotów gospodarczych prowadzi działalność gospodarczą związaną z wyrobami akcyzowymi. Po drugie, podmioty, które chcą skorzystać z tego prawa, muszą spełnić szereg skomplikowanych i restrykcyjnych warunków o charakterze proceduralnym, technicznym czy ewidencyjnym, co może stanowić barierę do podejmowania działalności gospodarczej związanej z wyrobami akcyzowymi.

Wśród 924 składów podatkowych niemalże połowę stanowiły składy podatkowe wyrobów energetycznych (tab. 2). Zauważyć należy, że procedurą zawieszenia poboru akcyzy została objęta bardzo liczna i zróżnicowana grupa wyrobów energetycznych, stąd tak duża liczba składów podatkowych prowadzących działalność gospodarczą w tym zakresie. Co więcej, wyroby energetyczne są powszechnie wykorzystywane w wielu gałęziach przemysłu.

¹ Dane z 2016 r. za publikacją [Działalność przedsiębiorstw niefinansowych... 2017, s. 24].

Tabela 2. Liczba składów podatkowych w Polsce w 2018 roku

Wyszczególnienie	Składy podatkowe									
	ogółem	wyrobów energetycznych			wyrobów alkoholowych			wyrobów tytoniowych		
		produkcyjne	magazynowe	ogółem	produkcyjne	magazynowe	ogółem	produkcyjne	magazynowe	ogółem
Dolnośląskie	40	17	5	22	17	1	18	0	0	0
Kujawsko-pomorskie	56	21	5	26	24	3	27	1	2	3
Lubelskie	52	22	4	26	21	3	24	2	0	2
Lubuskie	24	12	1	13	10	0	10	1	0	1
Łódzkie	91	41	3	44	35	5	40	3	4	7
Małopolskie	50	22	3	25	18	0	18	5	2	7
Mazowieckie	131	63	4	67	47	8	55	6	3	9
Opolskie	30	15	1	16	10	3	13	1	0	1
Podkarpackie	35	18	0	18	12	3	15	2	0	2
Podlaskie	25	13	0	13	10	1	11	1	0	1
Pomorskie	49	23	3	26	20	2	22	0	1	1
Śląskie	92	53	6	59	25	2	27	2	4	6
Świętokrzyskie	23	16	2	18	4	1	5	0	0	0
Warmińsko-mazurskie	39	12	1	13	26	0	26	0	0	0
Wielkopolskie	146	48	6	54	79	4	83	5	4	9
Zachodnio-pomorskie	41	17	4	21	18	2	20	0	0	0
RAZEM	924	413	48	461	376	38	414	29	20	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Podatku Akcyzowego Ministerstwa Finansów – dane na marzec 2018 (materiały niepublikowane).

Składy podatkowe napojów alkoholowych to 45% składów podatkowych ogółem w badanym okresie. Zgodnie z art. 92 Ustawy o podatku akcyzowym do napojów alkoholowych zaliczamy: alkohol etylowy, piwo, wino, napoje fermentowane i wyroby pośrednie. Katalog napojów alkoholowych jest niezbyt rozbudowany, jednak szybki rozwój piwowarstwa rzemieślniczego w Polsce skutkuje wzrostem liczby składów podatkowych, w których prowadzona jest produkcja piwa. W Polsce od lat obserwowana jest zmiana preferencji konsumentów, którzy coraz częściej wybierają piwa rzemieślnicze z uwagi na ich tradycyjne metody warzenia i naturalne składniki wykorzystywane w produkcji, a w przypadku niektórych konsumentów nie bez znaczenia są także motywy związane z przynależnością lokalną czy regionalną [Łużak 2017, s. 104]. W sumie w ostatnich latach powstało około 150 browarów rzemieślniczych, w tym w 2016 roku 63 warzelnie [www3]. Dla porównania w 1995 roku piwo produkowano zaledwie w 17 małych browarach [Boratyńska 2009, s. 6].

Najmniej liczną grupą są składki podatkowe wyrobów tytoniowych, które stanowią zaledwie 5% składów podatkowych. Wynika to ze specyfiki branży tytoniowej, która w Polsce ma charakter bardzo skoncentrowany.

Na podstawie danych zawartych w tab. 2 stwierdzić należy, że 89% składów podatkowych ma charakter produkcyjny, natomiast składki podatkowe, w których wyroby akcyzowe są jedynie magazynowane, to zaledwie 11% składów podatkowych. Jedną z przyczyn tej dysproporcji są dodatkowe wymagania związane z minimalną wysokością akcyzy od wyrobów akcyzowych w danym składzie podatkowym lub pojemnością magazynową (w zależności od rodzaju wyrobu akcyzowego) dla podmiotów, których działalność ogranicza się do magazynowania lub przeładunku wyrobów akcyzowych.

Ponadto w Polsce występuje znaczne zróżnicowanie liczby składów podatkowych w poszczególnych województwach. Najwięcej składów podatkowych zlokalizowanych jest w województwach: wielkopolskim (146), mazowieckim (131), śląskim (92) i łódzkim (91). Natomiast najmniej składów podatkowych jest w województwach: świętokrzyskim (23), lubuskim (24) i podlaskim (25).

5. Zakończenie

Funkcjonowanie specyficznej dla podatku akcyzowego procedury zawieszenia poboru akcyzy bez negatywnych konsekwencji dla dochodów budżetowych poszczególnych państw Unii Europejskiej jest możliwe, ponieważ tylko ograniczona grupa podmiotów może zajmować się produkcją i magazynowaniem wyrobów akcyzowych, od których nie został odprowadzony podatek akcyzowy. Możliwość ta została zagwarantowana podmiotom, które uzyskały status składu podatkowego na podstawie stosownego zezwolenia. Instytucja składu podatkowego umożliwiła ścisłą kontrolę obrotu wyrobami akcyzowymi objętymi procedurą zawieszenia poboru akcyzy w wymianie krajowej i międzynarodowej państw Unii Europejskiej. Produkowanie i przechowywanie wyrobów w procedurze zawieszenia poboru akcyzy odbywa się

w określonych lokalizacjach. Ponadto podmioty, które uzyskały status składu podatkowego, są zobligowane do prowadzenia szczegółowej ewidencji wyrobów akcyzowych wyprodukowanych lub magazynowanych.

Składy podatkowe w Polsce charakteryzuje znaczna asymetria liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą związaną z poszczególnymi grupami wyrobów akcyzowych. Połowa z nich to składy podatkowe wyrobów energetycznych, wyroby alkoholowe są przedmiotem działalności 45% składów podatkowych ogółem, natomiast pozostałe 5% to składy podatkowe wyrobów tytoniowych. Wśród nich dominują składy podatkowe o charakterze produkcyjnym – stanowią niemalże 90% składów podatkowych ogółem.

Literatura

- Boratyńska K., 2009, *Rynek piwa w Polsce i perspektywy jego rozwoju*, Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie. Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 75.
- Brzeziński B., Kalinowski M. (red.), 2017, *Prawo podatkowe Unii Europejskiej*, ODDK, Gdańsk.
- Decyzja nr 1152/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie komputeryzacji przepływu wyrobów objętych podatkiem akcyzowym i nadzoru nad nimi, Dz.Urz. WE L 162 z dnia 1 lipca 2003 r., s. 5.
- Dyrektywa Rady 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, uchylająca dyrektywę 92/12/EWG, Dz.Urz. UE L 9, s. 12.
- Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2016 r.*, 2017, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa.
- Famulska T., 2007, *Teoretyczne i praktyczne aspekty funkcjonowania podatku od wartości dodanej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice.
- Janczukowicz K., Kieszkowski W., 2015, *Podatki pośrednie w praktyce*, ODDK, Gdańsk.
- Jatzke H., 2012, *Production, holding and movement of excise goods under duty suspension within in European Union*, World Customs Journal, no. 2, s. 3.
- Lasiński-Sulecki K. (red.), 2014, *Akcyza w prawie Unii Europejskiej*, Wolters Kluwer SA, Warszawa.
- Litwińczuk H. (red.), 2017, *Prawo podatkowe przedsiębiorców*, Wolters Kluwer, Warszawa.
- Łuzak T., 2017, *Przesłanki tworzenia się nisz rynkowych na przykładzie rynku browarniczego*, Studia i Prace Kolegium Zarządzania, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.
- Parulski S., 2016, *Akcyza. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 684/2009 z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy Rady 2008/118/WE w odniesieniu do skomputeryzowanych procedur przemieszczania wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy, Dz.Urz. UE L 197 z dnia 20 lipca 2009, s. 24.
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym, tekst jednolity Dz.U. 2017, poz. 43 z późn. zm.
- [www1] <https://www.biznes.gov.pl/publikacja/-/publikacja/2073-sklad-podatkowy> (dostęp: 30.04.2018)
- [www2] <http://ksplegal.pl/wp-content/uploads/2016/05/publikacje-podatkowe-12-02-2013.pdf> (dostęp: 30.04.2018).
- [www3] <http://www.rp.pl/Przemysl-spozywczy/301129851-Rok-2017-moze-byc-rekordowy-dla-malych-browarow-w-Polsce.html> (dostęp: 27.04.2018).
- Zimny M. (red.), 2017, *Akcyza. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.